

Joan Santamaria i els Alfacs

La primera vegada que vaig sentir parlar de Joan Santamaria va ser amb motiu de l'homenatge que se li va retre a Teodor González l'abril de 1998. Garriga va ser un extraordinari comunicador com a periodista radiofònic de l'antiga Ràdio Associació de Catalunya i havia estat secretari general de la Peña que porta el nom de l'escriptor lleidatà. Era l'home que, durant la Guerra Civil, advertia els barcelonins, mentre les tropes franquistes bombardejaven Barcelona, que s'havien d'amagar en soterranis i túnels. No seria fins vuit anys després quan la Peña Joan Santamaria va convocar els seus premis literaris i va atorgar a Xavier García el seu premi d'assaig per l'obra *Trenta anys de cultura ecològica a Catalunya*, durant l'acte celebrat la nit del 27 de maig del 2006 en un cèntric hotel del carrer Bergara barceloní.

Posteriorment, em vaig assabentar que va ser Joan Santamaria amb els seus viatges per tot Catalunya i amb els seus articles publicats a *La Publicitat*, en plena dictadura de Primo de Rivera, que va visitar les Terres de l'Ebre. Justament, després de tants anys, el catedràtic emèrit de la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, Josep Maria Casasús, va recuperant per als lectors de l'*Ara* articles històrics, que tal vegada, molts d'ells hauria sigut impossible haver-los llegit en ple franquisme. D'aquesta forma, s'ha publicat un text que l'economista Lluç Beltran va publicar el 1938 a la *Revista de Catalunya* sobre les depressions econòmiques, però també ha tingut la magnífica idea de rescatar dos textos de Santamaria publicats a *La Publicitat* al febrer de 1927 i que porten per títol *Els Alfacs* i *Els Alfacs a Sitges* per mar, el primer dels quals, el jove rapitenc, historiador de la premsa del Montsià, Jaume Guzman, durant la seva tesi, va defensar la nostra terra a la Universitat de Girona i que molts anys abans

Joan Santamaria ho va fer amb "opulència lèxica" segons el professor Casasús.

En el primer narrar la seva sortida des d'Amposta a la Ràpita per carretera deixant l'Ebre enrere, però la seva visió del Delta li fa veure sèquies, regs, canals i aigua per totes parts, reflectint la claror que desprèn. Lluny, cap a ponent, veu les serres del Montsià i de Beseit, que segons ell tenen una llum teatral que fan que el cel adquireixi una tonalitat brillant, i si Ernest Hemingway va veure en el nostre Delta un paisatge que li recordava Àfrica, a Joan Santamaria li recordava la Camarga de Provença i diu que les Goles de l'Ebre i les Boques del Roine són germanes per la seva similitud, sent idèntiques la Punta de Buda (el Cap de Tortosa) i la sorra de Santes Maries de la Mar. Veu el golf de Sant Jordi vibrant i esplendorós i creu que és

Eduard Sanchez
cronista cultural

la mateixa llum fins a Marsella. Té un record per a Jaume I, que tant va estimar aquesta terra que era tota seva, portant-la dins la seva ànima, i quan passava pels Alfacs, per Tortosa o per Móra d'Ebre el cor se li encongia. Al final, Joan Santamaria explica que ha sopat a la Ràpita i que el vindran a buscar en un bot que el portarà a bord d'una goleta anomenada La Gavina, una barqueta que es gronxa suaument en les aigües assossegades de la badia dels Alfacs.

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

By jokin
T'HO DIEN ELS PETITS CORSARIS